

<p>315 CONSTANTINO A. IV ET LICINIO IV CONSS. 22 januari 315 IMP. CONSTANTINUS A. AD CONSTANTIUM. Si quis iter faciens bovem non cursui destinatum, sed aratris deditum duxerit abstrahendum, per stationarios et eos, qui cursui publico praesunt, debito vigore correptus aut iudici, si praesto fuerit, offeratur aut magistratibus municipalibus competenti censura tradatur eorumque obsequio transmittatur, aut si eius fuerit dignitatis, ut nequaquam in eum deceat tali vigore consurgere, super eius nomine ad nostram clementiam referatur. Qui enim explicaverit mansionem, si forte boves non habuerit, immorari debet, donec fuerint exhibiti ab his, qui cursus publici curam gerunt, nec culturae terrae inservientes abstrahere. ACC. XI KAL. FEB. CARALIS CONSTANTINO A. IV ET LICINIO IV CONSS. februari 315 Imperator Constantinus. Ad fiscum pertinentes causas rationalis decimat, omnibus concussionibus prohibendis. CONST. A. AD URSUM. D. NON. FEBR. CONSTANTINO A. IV ET LICINIO IV CONSS. 25 februari 315 IDEM A. ad Volusianum praefectum Urbi. Qui a praeciudicio appellaverit vel ab executoribus rerum antea statutarum atque alterius auditorii praepropere iudicia poposcerit, XXX follium poena multetur, ita ut omnem causam ipse sine dilatione discingas, quippe cum et causam tuam videaris esse facturus, si per coniventiam huiusmodi appellationem admiseris. Si quas sane de omni causa interpositas esse provocaciones perspexeris, in earum disceptatione observare debebis, quod iam pridem a nobis est evidentissime constitutum. PROPOSITA V KAL. MART. ROMAE CONSTANTINO A. IV ET LICINIO IV CONSS. 8 maart 315 IMP. CONSTANTINUS A. AD VERSENNIUM FORTUNATUM CONSULAREM AQUARUM. Promotionis ordo custodiendus est, ut primus in officio sit, qui prior fuerit in consequendo beneficio principali. DAT. VIII ID. MART. THESSAL(ONICA) CONSTANTINO A. IV ET LICINIO IV CONSS. 20 maart 315 IMP. CONSTANTINUS A. ad Mygdonium castrensem s. palatii. Si quis forte decesserit eorum, qui communi nomine donatum aliquid a nostra impetraverunt clementia, nec superstites dereliquerit successores, placet, non ad extraneam quamcumque personam, sed ad socium vel consortem pervenire portionem illius, qui intestatus aut sine liberis defunctus est. DAT. XII KAL. APRIL. ANTIOCHIA, CONSTANTINO A. IV ET LICINIO IV CONSS. <i>nterpretatio.</i> Si aliquis ex iis mortuus fuerit, ad quos nominatim munificentia nostra processit, et nec testamentum fecisse, nec filios reliquisse cognoscitur, placet, ut portionem eius is, cum quo pariter defunctus accepit, id est socius eius acquirat: merito enim socius praefertur, ubi filii nulla persona intervenisse cognoscitur. 20 maart 315 IDEM A. Eumelio. Si quis in ludum fuerit vel in metallum pro criminum deprehensorum qualitate damnatus, minime in eius facie scribatur, dum et in manibus et in suris possit poena damnationis una scriptione comprehendi, quo facies, quae ad similitudinem pulchritudinis caelestis est figurata, minime maculetur. DAT. XII KAL. APRIL. CAVILLUNO CONSTANTINO A. IV ET LICINIO IV CONSS. 29 maart 315 IMP. CONSTANTINUS A. ad rationales. Quicumque thesaurum invenerit et ad fiscum sponte detulerit, medietatem consequatur inventi, alterum tantum fisci rationibus tradat, ita tamen, ut citra inquietudinem quaestionis omnis fiscalis calumnia conquiescat. Haberi enim fidem fas est his, qui sponte obtulerint quod invenerint. Si quis autem inventas opes offerre noluerit et aliqua ratione proditus fuerit, a supra dicta venia debet excludi. DAT. III KAL. APRIL. CONSTANTINO A. IV ET LICINIO IV CONSS. 28 april 315 IMP. CONSTANTINUS A. AD CONSTANTIUM P(RAEFECTUM) P(RAETORIO). Quoniam iniquissime tyrannus constituit, ut, qui ex cohortali militia honestam missionem et vacationem rerum suarum meruerint, civilibus officiis et curiae necessitatibus inserviant, placet hac lege cessante eos, qui cohortali militia completis XX stipendiis discesserint, ad nulla deinceps civilia munera vel curiae devocari. Quam rem et circa officiales praesidium</p>	<p>15 oktober 315 CT 16.8.1 Constantine The Jewish community may not stone a Jewish convert to Christianity. Anyone who participates in such an act shall be burned. If anyone from the people joins the Jewish sect, he shall receive the deserved punishments with them. 315 Augustine, C. Cres., 3.70.81 and Letter 88.4 Constantine It had been discovered that the evidence used against Caecilian was based on a forgery, and so Constantine summons the forger to appear before him and the Donatists in Rome, so that once the evidence is presented, the schism can be healed. 315 Optatus, De sch. Don., Appendix 6 Constantine Constantine summons the catholic and Donatist representatives from North Africa to a third hearing at Milan, where the new evidence can be examined before them all, including Caecilian, whom he has summoned from North Africa. 315 Optatus, De sch. Don., Appendix 8 Constantine Constantine tells the prefect of Africa to have the churches prepare for his visit (which never actually took place), when he would come deliver a verdict on the schism and rule what type of worship is acceptable and bring uniformity back to the church.</p>			
---	--	--	--	--

observari conveniet. DAT. IV KAL. MAI. CONSTANTINO AUG. IV ET LICINIO IV CONSS.

10 mei 315 IDEM A. EDICTO SUO AD AFROS. Stationariis primipilarum, quorum manifesta sunt loca, coram mandatum est, ut, si extra modum aliquid extorserint, sciant se capite puniendos: praeterea ne carcerem habeant neve quis personam pro manifesto crimine apud se habeat in custodia neve quis amplius quam duos agasones ex provincia secum habeat vel de Numidia sibi adiungat neve ex aliis provinciis agasonem habeat vel qui alicuius iam stationarii minister fuit. P(RO)P(OSITA) VI ID. MAI. KARTHAG(INE) CONSTANTINO A. IV ET LICINIO IV CONSS.

13 mei 315 IMP. CONSTANTINUS A. ad Ablavium. Aereis tabulis vel cerussatis aut linteis mappis scripta per omnes civitates Italiae proponatur lex, quae parentum manus a parricidio arceat votumque vertat in melius. Officiumque tuum haec cura perstringat, ut, si quis parens adferat subolem, quam pro paupertate educare non possit, nec in alimentis nec in veste impertienda tardetur, cum educatio nascentis infantiae moras ferre non possit. Ad quam rem et fiscum nostrum et rem privatam indiscreta iussimias praebere obsequia. DAT. III ID. MAI. NAISSO CONSTANTINO A. IV ET LICINIO IV AA. CONSS.

1 juni 315 IDEM A. Amabiliano praefecto annonae. Navicularios ad consortium pistorum urbicorum nominatos neque ulla hereditatis successione pistoribus obnoxios absolvi ab hoc munere oportebit. Quod si hereditario iure forsitan pistoribus teneantur, facultatem habeant, si forte maluerint, obventicias pistorum hereditates eidem corpori reddere aut quibuscumque proximis defuncti cedere, ut ipsi a pistorum consortio liberentur. Quod si hereditatem amplectantur, necesse est successionis ratione pistorii muneris societatem eos suscipere et ex propriis facultatibus onera navicularia sustinere, viro clarissimo praefecto urbi super hac re videlicet disceptante. DAT. KAL. IUN. TREVIRIS CONSTANTINO A. IV ET LICINIO IV CONSS.

Interpretatio. Quaecumque contra leges a principibus fuerint obtenta, non valeant.

2 juni 315 IMP. CONSTANT(INUS) A. AD UNIVERSOS PROVINCIALES. Intercessores a rectoribus provinciarum dati ad exigenda debita ea, quae civiliter poscuntur, servos aratores aut boves aratorios pignoris causa de possessionibus abstrahunt, ex quo tributorum inlatio retardatur. Si quis igitur intercessor aut creditor vel praefectus pacis vel decurio in hac re fuerit detectus, a rectoribus provinciarum capitali sententia subiugetur. DAT. IV NON. IUN. SIRMIO CONSTANTINO A. IV ET LICINIO CONSS.

Interpretatio. Multi pro fiscali debito servos cultores aut boves aratorios de possessionibus causa pignoris auferre praesumunt, de quorum laboribus tributa redduntur, et ideo si quis creditor vel curator pacis vel curialis aut quicumque exactor hoc facere praesumpserit, a provinciae iudice puniatur.

18 juni 315 IMP. CONSTANTINUS A. ad Proclianum. Praeter privatas res nostras et ecclesias catholicas et domum clarissimae memoriae Eusebii exconsule et exmagistro equitum et peditum et Arsacis regis Armeniorum nemo ex nostra iussione praecipuis emolumentis familiaris iuvetur substantiae. Datianus enim vir clarissimus patricius, qui hanc olim gratiam fuerat consecutus, auferri sibi id cum tanta instantia depoposcit, cum quanta alii poscere consuerunt. Ideoque omnes pensitare debebunt quae manu nostra delegationibus adscribuntur, nihil amplius exigendi. Nam si qui vicarius aut rector provinciae aliquid iam cuiquam crediderit remittendum, quod aliis remisit de propriis dare facultatibus compelletur. DAT. XV KAL. IUL. CONSTANTINOPOLI [?]

CONSTANTINO A. IV ET LICINIO IV CONSS.

25 juli 315 IDEM A. AD BASSUM. Placuit post completum vicesimum et quintum annum ex eo, quo vicesimi et sexti anni dies inluxerit, ad interponendum contestationem in urbe Roma usque ad anni tricesimi extremum diem spatia prorogari, et intra centesimum urbis Romae militarium, si tamen ab his iudicibus, qui Romae sunt, fuerit iudicandum: per omnem vero Italiam usque ad finem anni vicesimi et noni: in ceteris omnibus provinciis usque ad completum

annum vicesimum et octavum. Quo transacto tempore manifesto omnes sciant legum sibi deinceps praesidia denegari quandoquidem contestationis necessitate. depulsa finiendas integri restitutionum decidendasque causas certo genere clausurimus. Eandem autem custodiri temporum convenit rationem, si forte quis beneficio nostro aetatis veniam fuerit consecutus, ex eo die, quo indulgentia nostra in iudicio competenti fuerit intimata eique administratio rei propriae reserata, ut ad persequendas in integrum restitutiones finiendasque causas iuge tempus habeat praestitutum. Si quando sane in minoris iura successerit minor, minime prohibetur, cum quintum et vicesimum aetatis suae annum transierit, integri restitutionis beneficio uti tempore inlibato. Quod si maioris fuerit minor iura nactus, quantum ad eas pertinet actiones, quas ex persona maioris fuerit consecutus, tantum temporis ad exponendas integri restitutiones decidendasque causas accipere debebit, quantum defuncto, cuius heres aut bonorum possessor docebitur extitisse, relicum fuerat. Cum vero maior successionem fuerit adeptus minoris, siquidem civili iure ab intestato vel ex testamento successerit, mox cum creta fuerit vel adita hereditas, si vero honorario iure, ex quo bonorum possessio fuerit accepta, examinando integri restitutionis negotio solida sine ulla deminutione tempora subputentur, quae non pro locis, regionibus atque provinciis, in quibus morantur qui heredes aut bonorum possessores sunt, observari iubemus, sed in quibus defuncti domicilia conlocaverant [collocaverant]. DAT. VIII KAL. AUG. NAISSO. PROP(OSITA) ROM(AE) NON. OCTOB. CONSTANTINO A. IV ET LICINIO CONSS.

27 juli 315 IDEM A. AD PROCULUM PROC(ONSULEM) AFRIC(AE). Si ex memorialibus vel [ex] palatinis nostris aliquis ad agendas curas re[fi] publicae vel alterius officii fuerit destinatus, m[i]nime ab eo repraesentatio postuletur equoru[m]. Qui autem in palatio obsequia non praebuerun[t], sed ex alio hominum genere sunt, equos sollemnes pro huiusmodi acta repraesentent. DAT. VI KAL. AUG. CONSTANTINO A. IV ET LICINIO CONSS.

1 augustus 315 IMP. CONSTANTINUS A. ad Domitium Celsum vicarium Africae. Plagiarii, qui viventium filiorum miserandas infligunt parentibus orbitates, metalli poena cum ceteris ante cognitio suppliciiis tenebantur. Si quis tamen eiusmodi reus fuerit oblatus, posteaquam super crimine patuerit, servus quidem vel libertate donatus bestiis primo quoque munere obiciatur, liber autem sub hac forma in ludum detur gladiatorium, ut, antequam aliquid faciat, quo se defendere possit, gladio consumatur. Eos autem, qui pro hoc crimine iam in metallum dati sunt, numquam revocari praecipimus. DAT. KAL. AUG. CONSTANTINO A. IV ET LICINIO IV CONSS.

Interpretatio. Hi, qui filios alienos furto abstulerint et ubicumque transduxerint, sive ingenui sive servi sint, morte puniantur.

3 augustus 315 IMP. CONSTANTINUS A. Rufino Octaviano correctori Lucaniae et Brittiorum. Quicumque extraordinarium iudicium praefectorum vel vicariorum elicuerit vel qui iam consecutus est, eius adversarios et personas causae necessarias minime ad officium praefectorum vel vicarii pergere aut transire patiaris, sed de omni causa in tuo iudicio praesentibus partibus atque personis ita his temporibus ipse cognosce, quae ex eo die computabis, ex quo causa in tuo iudicio coeperit inchoari, ut tunc demum, si ei, qui extraordinarium iudicium postulaverit, tua sententia displicebit, iuxta ordinem legum interposita eam provocatio suspendat atque ad suum iudicem transitum faciat. DAT. III NON. AUG. TREV(IRIS) CONSTANTINO IV ET LICINIO IV CONSS.

augustus 315 Augg. et caess. Rutiliae Primae. Ingenuos progenitos servitutis adfligi dispendiis minime oportere etiam nostri temporis tranquillitate sancitur, nec sub obtentu inita venditionis inlicite decet ingenuitatem infringi. Quare iudicem competentem adire par est, qui in liberali causa ea faciet compleri, quae in huiuscemodi contentionibus ordinari consuerunt, secundum iudiciariam disciplinam partibus audientiam praebiturus. PP. IBID. AUG. ROMAE CONSTANTINO ET LICINIO AUGG. IV CONSS.

28 augustus 315 IDEM A. AD POPULUM. Contra ius rescripta non valeant, quocumque modo fuerint inpetrata. Quod enim publica iura

<p>perscribunt, magis sequi iudices debent. P(RO)P(OSITA) IV KAL. SEPTEMB. ROMAE CONSTANTINO A. III ET LICINIO IV CONSS.</p> <p>13 september 315 IMP. CONSTANTINUS A. et caes. ad populum. Si quid a fisco fuerit occupandum vel a nobis de cetero pro unius cuiusque meritis obsequiisque donandum vel ab eodem distrahendum, intra annum, omnibus vel a petitione vel a comparatione se abstinentibus ii, qui putant iniuste res proprias a fisco esse comparatas, contra eundem agere contendant scientes gratulantesque, quod annua spatia, intra quae suum repetant, sint indulta, ac si probaverint iustitiam petitioni suae adesse, recipiant et nostro beneficio habeant restituta. DAT. ID. SEPT. ROMAE CONSTANTINO A. IV ET LICINIO IV CONSS.</p> <p>18 september 315 IMP. CONSTANTINUS A. ad Evagrium praefectum praetorio. Ad omnes iudices litteras dare tuam convenit gravitatem, ut, in quibuscumque oppidis dendrofori fuerint, centonariorum adque fabrorum collegiis adnectantur, quoniam haec corpora frequentia hominum multiplicari expediet. DAT. XIV KAL. OCTOB. NAISSO, ACCEPTA VIII ID. NOVEMB. CONSTANTINO A. IV ET LICINIO IV CONSS.</p> <p>1 oktober 315 IDEM A. ad Crispinum. Quoniam dubitasti, utrum ex numero dierum an ex nominatione kalendarum computari duum mensum spatia debeant, forma publici iuris observanda est, quae manifeste declarat, quid pro dierum diversitate praeceperit comprehendi. DAT. KAL. OCTOB. CONSTANTINO A. IV ET LICINIO IV CONSS.</p> <p>17 oktober 315 Dominus Constantinus et caesares. Prisca legum aequitate praeclusa variis ambagum versutiis exquisita donatio, licet titulum emptionis vel debiti tenorem comprehendere videatur, tamen claris testationibus probata debet in irritum devocari, si quidem consultissima ratione videatur esse provisum matrimonio constante donationes inter virum et uxorem altrinsecus agitatas nullam firmitatem habere. Nec sibi debent mulieres blandiri, si tamquam venditores vel debitores ad eludendas legum sanctiones mariti earum se falso videantur esse professi. Quare Vettium Rufinum clarissimum virum praefectum urbi amicum nostrum, cuius notio est, adire non prohiberis, qui partium allegationibus examinatis petitioni tuae secundum iuris providebit iustitiam. D. XIV KAL. NOV. MEDIOLANO CONSTANTINO ET LICINIO CONSS.</p> <p>18 oktober 315 IMP. CONSTANTINUS A. ad Evagrium. pr. Iudaeis et maioribus eorum et patriarchis volumus intimari, quod, si quis post hanc legem aliquem, qui eorum feralem fugerit sectam et ad dei cultum respexerit, saxis aut alio furoris genere, quod nunc fieri cognovimus, ausus fuerit adtemptare, mox flammis dedendus est et cum omnibus suis participibus concremandus. Si quis vero ex populo ad eorum nefariam sectam accesserit et conciliabulis eorum se adplicaverit, cum ipsis poenas meritas sustinebit. DAT. XV KAL. NOV. MURGILLO CONSTANTINO A. IV ET LICINIO IV CONSS.</p> <p>29 oktober 315 IMP. CONSTANTINUS A. AELIANOPROCONSULI AFRICAE. Omnes civiles causas et praecipue eas, quae fama celebriores sunt, negotia etiam criminalia publice audire debebis tertia, vel ut tardissime quarta vel certe quinta die acta conficienda iussurus. Quae omnia legati quoque coercitione commoniti observabunt. DAT. III K. NOV. TREV(IRIS), CONSTANTINO A. IV ET LICINIO IV CONSS.</p> <p>1 november 315 IDEM A. ad Aelianum proconsulem Africae. Possessores cum satisfecerint publicae collationi, cautiones suas ad tabularios publicos deferant, ut eas tabularii sive sexagenarii periculi sui memores suscipiant a collatoribus, ipsas species quae debentur ex horreis suis ad civitates singulas per menses singulos perlaturis, ne illatio tributorum ex solis apochis falsis vel imaginariis cognoscatur. Et cetera. DAT. KAL. NOV. TREVIRIS CONSTANTINO A. IV ET LICINIO IV CONSS.</p> <p>1 november 315 IMP. CONSTANTINUS A. ad Aelianum proconsulem Africae. Post alia: ducenarii et centenarii sive sexagenarii non prius debent aliquem ex debitoribus convenire, quam a tabulario civitatis nominatim breves accipiant debitorum.</p>				
---	--	--	--	--

Quam quidem exactionem sine omni fieri concussionem oportet ita ut, si quis in iudicio questus, quod indebite exactus est vel aliquam inquietudinem sustinuit, hoc ipsum probare potuerit, severa in exactores sententia proferatur. DAT. KAL. NOV. TREVIRIS CONSTANTINO A. IV ET LICINIO IV CONSS.

3 november 315 IMP. CONSTANTINUS A. ad Catulinum.

Moratorias dilaciones frustratoriasque non tam appellationes quam iudificationes admitti non convenit. Nam sicut bene appellantis negari auxilium non oportet, ita his, contra quos merito iudicatum est, inaniter provocantibus differri bene gesta non decet. Unde quum homicidam vel adulterum vel maleficum vel veneficum, quae atrocissima crimina sunt, confessio propria vel dilucida et probatissima veritatis quaestio probationibus atque argumentis detexerit, provocationes suscipi non oportet, quas constat non refutandi spem habere, quae gesta sunt, sed ea potius differre tentare.

Qui de variis litibus causisque dissentiant, nec temere, nec ab articulis praecudiciisque, nec ab his, quae iuste iudicata sunt, provocare debebunt. Quod si reus in homicidii vel maleficii vel adulterii vel veneficii crimine partem pro defensione sui ex testibus quaestioneque proposita possit arripere, parte vero obrui accusarique videatur, tunc super interposita appellatione ab eodem, qui sibi magis, quae pro se faciant, testimonia prodesse debere affirmat, quam ea, quae adversus ipsum egerint, nocere, deliberationi nostrae plenum arbitrium relinquatur. DAT. III. NON. NOV. TREVIRIS. ACC. XV KAL. MAI. HADRUMETI, VOLUSIANO ET ANNIANO CONSS.

Interpretatio. In civilibus causis vel levioribus criminibus, quae legibus non tenentur inserta, appellationi constituta legibus dilatio praestanda est, et suspendenda est per appellationem sententia iudicantis. At vero homicidis, adulteris et reliquis, quos lex ista comprehendit, si convicti confessique fuerint et appellare voluerint, dilatio denegetur, sed statim in manifestis criminibus convicti iudicis est sententia proferenda, aut certe de magnis criminibus et maioribus personis ad principis est notitiam deferendum.

8 november 315 IMP. CONSTANTINUS A. PROC(ONSULI)

AFRIC(AE). Si quis se a ducentariis vel centenariis ac praecipue fisci advocatis laesum esse cognoscit, adire iudicia ac probare iniuriam non moretur, ut in eum qui convictus fuerit competenti severitate vindicetur. DAT VI ID. NOV. TREVIRIS, ACC. XV KAL. MART. CARTHAGINE CONSTANTINO A. IV ET LICINIO IV CONSULIBUS.

12 december 315 IMP. CONSTANTINUS A. ad Catullinum

proconsulem Africae. Si quis corpora aeneo frumento obnoxia distraxerit, ab omni interpellatione liber sit, quamvis alia corpora possederit sive coemerit libera ab aenei frumenti inquietudine. Comparatores enim rerum obnoxiarum teneri oportet pro modo eius rei, quam adepti sunt, etiamsi extra liberalitatem rem fuerint consecuti. Sed quia plerique ex magistratibus aenei frumenti pensationi obnoxii vel ipsi sibi, dum administrant, alios subrogarunt vel redempti pro aliis alios creaverunt, rescissis subrogationibus ad eiusdem aenei frumenti pensationem teneantur. Illos enim solos ex subrogatis perseverare oportet, quos constiterit idoneos esse facultatibus et minus idoneorum loco non a redemptis magistratibus subrogatos. DAT. PRID. ID. DECEMB. SIRMII CONSTANTINO A. IV ET LICINIO IV CONSS.

30 december 315 IDEM A. Amabiliano praefecto annonae Africae.

Officii cura est, ut omnes omnino appellationes, quaecumque fuerint interpositae, sollempniter curet accipere nec in recipiendis libellis aliquod genus iniuriae inferendum cuiquam existimet. PROPOSITA III KAL. IAN. CONSTANTINO A. IV ET LICINIO IV CONSS.